

ХАУЪРД ЛЪВКРАФТ УЛИЦАТА

Превод от английски: Адриан Лазаровски, 2015

chitanka.info

Някои вярват, че местата и предметите, сред които живеем, имат душа; други не споделят този възглед и го подминават със снизходителна насмешка. Аз няма да вземам ролята на съдия в този спор — просто ще ви разкажа за една Улица.

Тази Улица се бе родила под стъпките на силни и благородни мъже; наши братя по кръв, дръзнали да се отправят отвъд океана, оставяйки зад гърба си Блажените острови. Изпървом Улицата представляваше само тясна пътечка, утъпкана от водоносците, сновящи между ручея в горските дъбрави и къщичките, изникнали на морския бряг. С разрастването на поселището нови заселници усвояваха северната страна на Улицата; домовете им, построени от масивни дъбови трупи, се вираха в гората иззад високи каменни зидове, защото в пущинака се криеха индианци, които само чакаха удобния момент, за да изстрелят горящите си стрели. Времето течеше и не след дълго откъм южната страна на Улицата също се издигнаха китни къщурки.

По Улицата крачеха сурови мъже с конусовидни шапки, въоръжени с мускети и ловни пушки. Съпровождаха ги жени с бонета^[1] и послушни деца. Мъжете прекарваха вечерите пред семейните огнища, потънали в четене или разговори с домочадието си. Онова, което четяха и говореха, беше просто душно и безхитростно; то им вдъхваше кураж и сила ден след ден да покоряват гората и да обработват полята. Като слушаха по-възрастните, децата се запознаваха със законите и обичаите на предците си и научаваха какъв е бил животът в добрата стара Англия, която нито помнеха, нито бяха зървали някога.

След края на войната индианците вече не нарушаваха спокойствието на Улицата. Стопанствата процъфтяваха, мъжете се трудеха и всички бяха доволни от ежедневието си. Хлапетата растяха в благополучие и мир и все нови и нови семейства пристигаха от Родината и се заселваха на Улицата. Неусетно децата на първите колонисти пораснаха и възмъжаха. Селцето се превърна в град и скромните дървени къщурки постепенно отстъпиха място на красиви домове, съградени от тухли и дърво, с каменни стълбища, железни парапети и кокетни ветрилообразни прозорчета над входните врати. Нищо в тези сгради — нито отвътре, нито отвън — не бе изработено набързо и с лека ръка, защото трябваше да служи на поколения наред.

Интериорът поразяваше с изискания вкус на собствениците — резбованите камини, елегантните стълбища, изящните мебели, порцелановите прибори и сребърните сервиси напомняха за Родината, откъдето бяха донесени голяма част от тях.

Улицата жадно поглъщаше мечтите на младите хора и се радваше, че обитателите ѝ стават все по-изтънчени и щастливи. Там, където някога бяха господствали само силата и честта, сега правеше първите си крачки пълнокръвният живот. Книгите, картините и музиката влязоха в домовете, а юношите постъпваха в университета, издигнал се над северната долина. Конусовидните шапки, мускетите и дантелите останаха в миналото; по павираната улична настилка трополяха копитата на чистокръвни коне и се носеха пищни позлатени карети, будещи възхита у минавачите, крачещи по застланите с каменни плочи тротоари.

От двете страни на Улицата растяха дървета — величествени брястове, дъбове и кленове — ето защо напролет и лете тя се къпеше в сенчеста зеленина и се огласяше от гласовете на чуруликащите птици. В градините пред къщите растяха ароматни рози, жив плет ограждаше дворовете, прорязани от лъкатушещи пътечки и декорирани със слънчеви часовници, а нощем луната и звездите захласнато съзерцаваха изпъстрените с капчици роса цветя.

Имаше войни, бедствия и катаклизми, но Улицата сънуваше прекрасния си сън. Мнозина младежи я напускаха и малцина се завръщаха. На мястото на старото знаме се издигна нов флаг — с ивици и звезди. Хората говореха за големите промени, ала Улицата не ги усещаше, защото обитателите ѝ си бяха същите и навред ехтеше все същата реч. Както и преди, сладкогласните птици намираха подслон в короните на дърветата, а нощем луната и звездите се любуваха на окъпаните в свежа роса благоуханни розови храсти.

Годините летяха и на Улицата вече не се виждаха триъгълни шапки, перуки и оръжия. Колко странно изглеждаха бастунчетата, цилиндрите и модните къси прически! Покоят на Улицата все по-често се нарушаваше от непривични звуци — изпървом от реката, намираща се на километър и половина от нея, се издигнаха кълба дим и се разнесе неведом тътен, а след няколко години грохотът, пушекът и саждите заприиждаха от всички страни. Въздухът вече не беше толкова чист, както преди, ала духът на Улицата си оставаше същият. Все пак

тя бе проправена с кръвта и мъжеството на първите заселници. Какво от това, че хората разкъсваха земните недра, за да поставят в тях причудливи тръби, или издигаха стълбове, опасвайки пространството с тънки жици? Улицата бе скътала в сърцето си толкова много древни тайни и мъдрости, че просто нямаше как да забрави лесно миналото.

Ала ето че настана мрачно време, когато тези, които познаваха старата Улица, вече я възприемаха като чужда, а онези, които бяха свикнали с новия ѝ облик, не помнеха миналото ѝ. Те идваха и си отиваха, гласовете им звучаха рязко и грубо, а одеждите и лицата им дразнеха очите. Притворните им мисли и желания нямаха нищо общо със справедливия, честен и мъдър дух на Улицата и тя безмълвно крееше, докато къщите потъваха в запустение и разруха, вековните дървета изсъхваха, а розовите храсти се задушаваша в прегръдката на уродливи плевели. Само веднъж изпита смътна гордост — когато младежи, облечени със сини униформи^[2], преминаха в строен марш по нея, отправяйки се натам, откъдето мнозина нямаше да се завърнат.

Годините се нижеха една подир друга и Улицата неусетно беше сполетяна от още по-тежка участ. Всички дървета бяха изсечени, а на мястото на благоуханните цветни градини се издигнаха сиви и грозни многоетажни жилищни сгради. Обаче старите домове още си стояха, защото бяха съградени с любов и имаха важна мисия — да служат на поколения наред. Нови лица се появиха на Улицата — зловещи, коварни лица с лукави очи и странни черти — чиито притежатели изричаха неразбираеми думи и слагаха неразбираеми табели с познати и непознати букви върху фасадите на занемарените постройки. Товарни колички задръстваха канавките. Над Улицата надвисна тежко зловоние и древният ѝ дух потъна в сън.

Покоят ѝ бе нарушен от нови вълнения. Отвъд океана бе избухнала война и революция; рухваха династии и деградиралите им поданици се устремяваха със съмнителни намерения към Западните земи. Мнозина от тях намериха приют в посърналите къщи, смътно помнещи пеенето на птиците и аромата на розите. После Западните земи се пробудиха от унеса си и се притекоха на помощ на Родината в титаничната битка за спасяването на цивилизацията. Над градовете отново се развяха старите знамена, сред които победоносно се издигаше и новият флаг, придружен от един семпъл, но също славен трикоълор. Обаче над Улицата не се вееха много знамена, защото тук

се бяха загнездили страхът, омразата и невежеството. По паважа ѝ отново маршируваха млади бойци, но те не можеха да се сравнят с героите със сините униформи от прежните дни. Нещо бе изгубено завинаги. Чедата на онези герои бяха напуснали този свят, отнасяйки добродетелите на бащите си в гробовете, а техните синове не знаеха нищо за Улицата и древния ѝ дух.

Не след дълго велика победа долетя отвъд океана и младежите се завърнаха с ореола на триумфа. Онова, което изглеждаше изгубено, се бе възвърнало... обаче Улицата продължаваше да тъне в страх, омраза и невежество. Навярно защото старите пришълци не си отиваха, а непрекъснато прииждаха нови и се настаняваха в старинните къщи. Чужденците бяха смугли и зловни и сред тълпите, изпълнили тротоарите, малцина напомняха за онези, под чиито стъпки се бе родила Улицата и които бяха изковали нейния дух. Макар и същата, тя вече беше друга и в очите на хората горяха пламъчетата на алчността, славолюбието, кариеризма и отмъстителността. Носеха се слухове за безредици и измяна... За потаен заговор, целящ смъртен удар срещу Западните земи, та да могат убийците да се изкатерят по руините към властта, както бяха сторили и в мрачната си студена страна, откъдето бяха дошли повечето от тях. Улицата стана сърцето на този заговор — занемарените къщи гъмжаха от чуждоземните вируси на междуособиците, а зад стените им бръмчеше непонятната реч на съзаклятниците, които чертаеха страшните си планове и изгаряха от нетърпение час по-скоро да настъпи бленуваният ден на кръв, огън и смърт.

Законът имаше какво да каже за съмнителните сбирки на Улицата, ала не разполагаше с нужните доказателства. С денонощно усърдие пазителите на реда, скрили полицейските си значки и напрегнали слуха си, дежуреха час след час покрай такива пропаднали и тъмни места като пекарната на Петрович, училището по съвременна икономика, „Съркъл Соушъл Клъб“ и кафе „Либърти“. Там се събираха зловещите хора и лаконично си разменяха откъслечни реплики, често прибегвайки до родния си език. Междувременно старинните къщи продължаваха да пазят спомена за отминалите благородни векове, за забравената мъдрост на първите заселници и за ароматните рози, искрящи сред капчици роса под нежната лунна светлина. От време на време самотната душа на някой поет или

пътешественик се любоваше на изящната им архитектура и се опитваше да възпее повехналото им величие, ала такива поети и пътешественици се срещаха все по-рядко и по-рядко...

С течение на времето все по-страшна ставаше мълвата, че старите постройките са приютили терористи, готови в уречения час да разпалят кървава вакханалия, грозяща със смърт Америка и прекрасните традиции на Улицата. Листовки и позиви се носеха като пеперуди във въздуха и кацаха в мръсните канавки; листовки и позиви, написани на различни езици и призоваващи към размирици, бунтове и кланета. В тях се говореше за събаряне на древните закони и добродетели, изковани от предците ни, както и за стъпкване на душата на старата Америка — на онази душа, която в продължение на толкова много години ревностно бе пазила свободата, справедливостта и търпимостта. Слуховете нашепваха, че притворните прищълци, които живееха на Улицата и се събираха в отвратителните заведения, всъщност са водачите на чудовищна революция и имат на свое разположение милиони безмозъчни, свирепи зверове, които нямат търпение да протегнат хищните си нокти и да започнат да разкъсват, погубват и рушат, докато страната, завещана ни от Бащите основатели^[3], не се превърне в пепелище. Вече мнозина очакваха с ужас Четвърти юли и датите, посочени в пропагандните листовки; ала, както и преди, нямаше никакви улики, които да посочат ясно и недвусмислено имената на заговорниците. Никой не можеше да каже със сигурност кои точно хора трябва да бъдат арестувани, за да се пререже главната артерия на невъобразимия терористичен акт. Пазителите на закона многократно подлагаха на обиск предполагаемите свърталища на конспираторите, но усилията им бяха безплодни; сломени от липсата на резултати, в крайна сметка те извърнаха лице от проблема и оставиха целия град на произвола на съдбата. Бяха заменени от мъже със сиво-кафяви униформи и мускети, но може би това бе просто съновидение, присънило се на Улицата — навеян от миналото сън, в който мъже с конусовидни шапки и старовремски пушки се връщат от горския ручей към къщичките, изникнали на морския бряг. Надвисналото бедствие бе неизбежно и никой не смееше да застане на пътя на жреците на злото и коварството.

И тъй, Улицата спеше неспокойния си сън, ала ето че една лятна нощ зърна нещо. Навсякъде — в пекарната на Петрович, в училището

по съвременна икономика, в „Съркъл Соушъл Клъб“ и в кафе „Либърти“ (а и не само там) — се събираха многолюдни орди смугли мъже, в чиито разширени от възбуда очи гореше пламъкът на бленувания разрушителен триумф. Тайният телеграф предаваше странни, неведоми съобщения, голяма част от които станаха известни едва впоследствие, когато Западните земи вече бяха в безопасност. Мъжете със сиво-кафявите униформи не можеха да разберат какво всъщност се случва и не разбираха какво трябва да сторят, защото зловещите пришълци нямаха равни по хитрост и лукавство.

Въпреки това мъжете със сиво-кафяви униформи едва ли ще забравят някога тази нощ и ще разказват на внуците си за нея, както ще разказват и за Улицата, понеже малко преди зазоряване мнозина от тях бяха изпратени там на мисия, която нямаше нищо общо с очакваната от тях. Оказа се, че водачите на анархистите са свили змийското си гнездо между старите, проядени от червеите стени на няколко съмнителни сгради, разнебитени от атаките на времето и стихииите, ала онова, което се случи, порази дълбоко всички и ги накара да се замислят дали се касаеше само за странно съвпадение... Събитието наистина изглеждаше невероятно, но в същото време си беше съвсем закономерно и естествено. В ранния предутринен час, като гръм от ясно небе, проядените от червеи стени изведнъж потрепераха в титанична конвулсия и в същия миг се сгромолясаха, оставяйки подире си само два тухлени комина и частица от единствения здрав зид в околността. Всичко останало — в това число пекарната на Петрович, училището по съвременна икономика, „Съркъл Соушъл Клъб“ и кафе „Либърти“ — бе погребано под развалините. Един поет и някакъв пътешественик, озовали се сред тълпата, привлечена от необичайното зрелище, разказваха необикновени неща. Поетът твърдеше, че малко след срутването зърнал сред руините призрачните очертания на красиви старинни къщи, пред които се издигали величествени брястове, дъбове и кленове, докато пътешественикът заяви, че вместо присъщото за района зловоние доловил благоуханен аромат, сякаш наоколо внезапно били разцъфнали розови храсти. Ала всеки знае, че бляновете на поетите са лъжовни, а думите на страниците не бива да се приемат за чиста монета...

Някои вярват, че местата и предметите, сред които живеем, имат душа; други не споделят този възглед и го подминават със

снизходителна насмешка. Аз няма да вземам ролята на съдия в този спор; просто ви разказах за една Улица.

---

[1] Старовремска дамска шапчица с връзки. — Б.пр. ↑

[2] Вероятно авторът има предвид синята униформа на Съюза (Северните щати) по време на Гражданската война между Севера и Юга (1861–1865). — Б.пр. ↑

[3] Така се наричат политическите водачи и държавниците, изиграли ключова роля в основаването на САЩ, сред които се открояват Джордж Вашингтон, Томас Джеферсън и Бенджамин Франклин. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.